

**Aika:** 3.4.2020 klo 8.15-10.15

**Paikka:** Tampereen kaupunkiseutu, kh. Valimo, Kelloportinkatu 1 B

**Osallistujat:**

Yli-Rajala Juha	konsernijohtaja	Tampere, pj.
Auvinen Oskari	kaupunginjohtaja	Kangasala, 1. vpj.
Joensuu Jaakko	kansliapäällikkö	Pirkkala
Kuusisto Juha	kaupunginjohtaja	Orivesi
Linnamaa Reija	strategiajohtaja	Tampere
Nurminen Mikko	johtaja	Tampere
Hirvonen Tuomas	kunnanjohtaja	Vesilahti
Rämö Heidi	kunnanjohtaja	Lempäälä, 2. vpj.
Sorvanto Jarkko	kaupunginjohtaja	Ylöjärvi
Väätäinen Eero	kaupunginjohtaja	Nokia
Nurminen Päivi	seutujohtaja	esittelijä, TKS
Pohjonen Juhani	seutusihteeri	sihteeri, TKS
Kutsutut:		
Lyly Lauri	seutuhallituksen puheenjohtaja	Tampere
Tuominen Ville-Mikael	projektijohtaja	Tampere, 35 §
Kuusela Kaisu	seutusuunnittelupäällikkö	TKS, 35-36 §

KÄSITELTÄVÄT ASIAT

<b>34 § AVAUS JA EDELLISEN KOKOUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO.....</b>	<b>3</b>
<b>35 § TAMPEREEN RAITIOTIEN SEUDULLINEN YLEISSUUNNITELMA, TILANNEKATSAUS .....</b>	<b>4</b>
<b>36 § RAKENNESUUNNITELMAN TILANNEKUVAN LAATIMINEN .....</b>	<b>6</b>
<b>37 § TAMPEREEN KAUPUNKISEUDUN KAUPUNKIPOLIITTINEN ASEMA, KANSALLISEN KAUPUNKISTRATEGIAN VALMISTELU .....</b>	<b>9</b>
<b>38 § SEUTUJOHTAJAN AJANKOHTAISKATSAUS KUNTAYHTYMÄN KEVÄÄN TOIMINTAAN .....</b>	<b>11</b>
<b>39 § TIEDOKSIANNETTAVAT ASIAT.....</b>	<b>12</b>
<b>40 § SEURAAVAT KOKOUKSET .....</b>	<b>13</b>
<b>41 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN .....</b>	<b>13</b>

**34 § AVAUS JA EDELLISEN KOKOUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO**

8.15-8.20

Muistio 6.3.2020, liitteenä.

Asiat	Toimenpiteiden eteneminen	Vastuu
Kaupunkiseudun edunvalvontatyön kehittäminen	Edunvalvontatyön kehittäminen jatkuu esitetyn luonnoksen mukaisesti	Tampere + edunvalvontayhteisöt
Lähetekeskustelu Pirkanmaan kärkita-voitteista valtion budjettiin 2021	Budjettitavoitteet on käsitelty seutuhallituksessa 25.3 ja viimeistellään edunvalvontatyössä käytettäväksi.	PN
Selvitys Tredun hallintamallivaihtoehdoista	Tredun toiminta jatkuu isäntäkuntamallin mukaisesti.	Tampere
Kuntajohdon TEA-viisari 2019	Tuloksia hyödynnetään kuntien toimintojen kehittämisessä	jäsenkunnat, HYPAtyöryhmä
Seutureittien ja virkistysalueiden kehittämisen suunnitelman hyväksyminen	Suunnitelman toteuttamista jatketaan 2020	jäsenkunnat seudulliset työryhmät
Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän tilinpäätös vuodelta 2019	Seutuhallituksessa 25.3.	JP
Yhtymäkokouksen koolle kutsuminen	Yhtymäkokous pidetään 25.6. klo 12.00	JP

### **35 § TAMPEREEN RAITIOTIEN SEUDULLINEN YLEISSUUNNITELMA, TILANNEKATSAUS**

8.20-8.50 (30 min)

Projektijohtaja Ville-Mikael Tuominen

Tampereen raitiotien seudullista yleissuunnitelmaa teettää yhdessä Tampereen, Kangasalan ja Ylöjärven kaupungit ja Pirkkalan kunta. Yleissuunnitelma on jatkoa seutuhallituksen toukokuussa 2018 hyväksymälle raitiotien tulevaisuuden suunnat -esiselvitykselle. Yleissuunnitelman tavoitteena on määrittää varaukset Tampereen raitiotiejärjestelmän mahdollisille tulevaisuuden ratalinjauksille asemakaavoituksen, liikennejärjestelmän suunnittelun ja kunnallistekniikan suunnittelun tarpeisiin. Yleissuunnitelma ei tähtää raitiotieratojen välittömään rakentamiseen. Suunnittelukonsultteina toimivat Ramboll Finland Oy ja WSP Finland Oy. Yleissuunnitelman laatiminen on alkanut heinäkuussa 2019. Yleissuunnitelman on määrä valmistua vuoden 2020 loppuun mennessä.

Raitiotien seudullisessa yleissuunnitelmassa tarkastellaan raitiotien ratahaaroja Tays keskussairaalaalta Kangasalan Lamminrahkaan, Hervannasta Kangasalan Saarenmaahan, Tampereen linja-autoasemalta Pirkkalaan ja Lielahdesta Ylöjärven keskustaan. Yleissuunnitelmassa on tavoite määrittää raitiotielinjan tilavarauksen sijainti kadun tarkkuudella ja missä kohtaa katupoikkileikkausta raitiotierata kulkee. Samalla määritetään varaukset raitiotiepysäkeille, raitiotien sähkönsyöttöasemille ja raitiovaunujen yönylivarikoille. Yleissuunnitelmassa vertaillaan ratalinjavaihtoehtoja mm. maankäytön tuottaman matkustajakysynnän potentiaalin, raitiotieliikenteen matka-ajan, toteutettavuuden ja ympäristövaikutusten näkökulmista.

Yleissuunnitelman tilaajakuntien kunnanhallitukset ovat tehneet väli päätökset marraskuussa 2019 jatkotarkasteluun otettavista raitiotien linjavaihtoehtoista. Yleissuunnitelman luonnosmateriaali on tavoite asettaa laajalle lausuntokierrokselle 20.4. - 11.5.2020 väliseksi ajaksi. Alustavasti on aikataulutettu, että kuntakohtaiset yleisötilaisuudet sijoittuvat ajanjaksolle 21.4. - 28.4.2020. Tavoitteena on, että tilaajakuntien valtuustot päättävät raitiotien ratavarauksista 5.10. - 9.11.2020 aikavälillä pidettävissä valtuustojen kokouksissa.

Pirkanmaan ELY-keskuksen ympäristövastuualue on esittänyt, että raitiotien seudullisen yleissuunnitelma hankkeesta on tarve tehdä YVA-tarveharkinta. Tavoitteena on toimittaa maaliskuun 2020 aikana tiedustelukirje ja aineisto YVA-tarveharkintaa varten. YVA:n tarveharkintapäätös on arvioitu saatavan aikaisintaan kesäkuussa 2020. YVA-prosessin arvioitu kesto olisi 12 - 18 kuukautta harkintapäätöksestä.

Tampereen kaupungin raitiotien kehitysohjelma on toimittanut liikenne- ja viestintäministeriölle, ministeriön pyynnöstä arvion vuosien

2020 - 2025 raitiotien suunnittelu- ja rakentamiskustannuksista. Arvio on toimitettu valtionavun tarpeen ja ajoittumisen ennakointia varten.

Projektijohtaja Ville-Mikael Tuominen selostaa asiaa kokouksessa.

Seutusuunnittelupäällikkö Kaisu Kuusela on kutsuttu kokoukseen.

Asia käsitellään seutuhallituksessa.

**Kuntajohtajakokous 3.4.2020**

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen:

Kuntajohtajakokous päättää

merkitä asian tiedoksi.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

### 36 § RAKENNESUUNNITELMAN TILANNEKUVAN LAATIMINEN

8.50-9.10 (20 min)

Seutusuunnittelupäällikkö Kuusela 4.3.2020:

Maankäyttö ja rakenne -työryhmä (Masto) ja liikennejärjestelmätyöryhmä (Lj) käynnistivät Rakennesuunnitelman 2040 päivityksen valmistelun 2.10.2019. Aluksi laaditaan Rakennesuunnitelman tilannekuva.

Tilannekuva muodostetaan kahdessa vaiheessa tuotetun tiedon pohjalta:

1. Seudulla, maakunnassa ja kunnissa 2010-luvulla tehtyjen suunnitelmien tarkastelu ja keskinäisten erojen kuvaaminen:

Tässä vaiheessa Rakennesuunnitelmaa 2040 verrataan myöhemmin valmistuneeseen maakuntakaavaan 2040 sekä kuntien yleissuunnitteluun. Vertailun tuloksena saadaan tietoa eri tasoilla tuotettujen kaavojen mahdollisista poikkeavuuksista suhteessa rakennesuunnitelmaan. Maakuntakaavasta tarkastellaan rakennesuunnitelmaan nähden toteutumattomat alueet sekä mahdolliset poikkeavat painotukset. Kuntatasoisessa tarkastelussa rakennesuunnitelman ratkaisua verrataan kunnan kehitettävien alueiden suunnitelmiin muun muassa seuraavien kysymysten kautta:

- Onko rakennesuunnitelman aluevaraus viety yleiskaavaan yhte-nevänä tai poikkeavana? Onko alueille suunniteltu maankäyttö Rasun mukaisesti monipuolista?
- Millaisiin osakokonaisuuksiin kehitettävä alue pilkkoutuu?
- Liittyykö alueen tai alueen osan kehittämiseen kynnysinvestoin-teja?
- Onko alue lähtenyt toteutumaan?

Tarkastelussa tehdään yleissuunnittelun tasolla, asemakaavoja ei tutkita. Kynnysinvestointeja tarkasteltaessa painopiste on rakennesuunnitelman toteuttamisohjelman investoinneissa tai tähän kytkeytyvissä pienemmissä osahankkeissa.

## 2. Työpajat kesäkuussa ja elokuussa 2020:

Maston ja Lj:n pitävät yhteiset työpajat seuraavilla teemoilla:

Työpaja 1. Rakennesuunnitelman ajantasaisuus muuttuvassa maailmassa sekä kuntien taloudelliset edellytykset kasvulle. Työpajan tuloksena kunnat muodostavat tilannekuvan seutusuunnittelun ulkoisista raameista ja liikkumavarasta.

Työpaja 2. Kriittisten polkujen tunnistaminen. Työpajassa hahmotetaan mitä päätöksiä ja investointeja on tehtävä, jotta tavoiteltuun kasvuun päästään. Tällöin arvioidaan myös valtion investointeja seudulle tulevien vuosien osalta sekä näiden merkitystä seudun kasvun moottoreina.

Työpajojen välissä kukin kunta pohtii kehityksensä kannalta keskeisiä kehityskohteita.

### Lähtöaineistot

Ensimmäisessä vaiheessa tehtävän kaavatarkastelun pohjaksi seutuyksiköllä on käytettävissä paikkatietomuotoinen maakuntakaava, josta suunnitelmien keskinäiset eroavaisuudet ovat todettavissa päällekkäistarkastelun kautta.

Kunnat ovat edistäneet yleissuunnitteluaan MAL3-sopimuskaudella. Kuntien tekemät strategiset yleiskaavat eivät kuitenkaan anna parasta tukea analyysille, sillä tilannekuvaa varten tarvitaan osayleiskaavatasoiset aluevaraukset ja näiden mitoitukset. On epäselvää, onko tämän tasoista tietoa saatavissa kaikista seudun kehittyvistä osista.

Seutuyksikkö keräsi talvella 2019 MAL4-sopimuksen valmistelua varten paikkatietomutoisen aineiston kuntien kasvutavoitteista vuoteen 2030 saakka. Tätä on tarpeen täydentää tiedoilla työpaikka-alueiden kehityksestä sekä alueiden kehittämiseen liittyvistä investoinneista. Arvio voidaan laajentaa kattamaan kolme tulevaa MAL-sopimuskautta vuoteen 2031 saakka.

### Työn toteutus

Aineistojen kokoaminen ja tilannekuvan luominen kaavojen keskinäisistä eroista on seudun maankäytön suunnittelun ja paikkatietotyön ydintehtäviä, joka on viisasta tehdä seututoimistossa. Työstä vastaa paikkatietoasiantuntija Jussi Välimäki yhdessä seutusuunnittelupäällikkö Kaisu Kuuselan kanssa. Työ tehdään loppukeväästä 2020. Kesällä 2020 pidettävässä työpajavaiheessa hyödynnetään konsulttia.

Seutusuunnittelupäällikkö Kaisu Kuusela selostaa asiaa.

Asia käsitellään seutuhallituksessa.

**Kuntajohtajakokous 3.4.2020**

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen:

Kuntajohtajakokous päättää omalta osaltaan

käynnistää rakennesuunnitelman tilannekuvan laatimisen selostuksessa kuvatulla tavalla.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.



### **37 § TAMPEREEN KAUPUNKISEUDUN KAUPUNKIPOLIITTINEN ASEMA, KANSALLISEN KAUPUNKI-STRATEGIAN VALMISTELU**

9.10-9.30 (20 min)

Seutusihteeri Pohjonen

Tampereen kaupunkiseudulla toteutettua seutuyhteistyötä on monissa yhteyksissä pidetty esimerkillisenä ja tuloksellisenä tapana organisoida kuntien välistä toimintaa koko kaupunkiseudun parhaaksi. Yhteistyön tulokset ovat nostaneet Tampereen kaupunkiseudun eurooppalaiseksi metropolialueeksi. Tämä painoarvo ei kuitenkaan aina suoraan näy lähinnä valtion toteuttamissa asiakokonaisuuksissa.

Kuntayhtymä on ylläpitänyt keskustelua Tampereen kaupunkiseudun asemasta suomalaisessa kaupunkipoliitikassa.

Teeman käsittely alkoi neljän suuren kaupungin (Helsinki, Tampere, Oulu ja Turku) yhteisellä paneelilla 2017 seutufoorumissa. Vastaavasti 2018 seutufoorumiin oli koottu ohjelmaosio kaupunkipoliitikasta yleisesti ja kehyskuntien verkoston toiminnasta. Kaupunkipoliittisen ohjelman julkistaminen käsiteltiin kattavasti kuntajohtajakokouksessa ja seutuhallituksessa. Oma vaiheensa oli vuoropuhelu Sastamalan kaupungin kanssa, tavoitteena selkiyttää Tampereen kaupunkiseudun ja Pirkanmaan muun kuntakentän keskinäistä suhdetta.

Kumppanuuden kehittäminen valtio-osapuolen kanssa on nojannut MAL-sopimusmenettelyyn. MAL4-sopimusneuvottelujen yksi tavoite oli kehittää kumppanuutta siten, että Tampereen kaupunkiseudun sopimus lähestyisi pääkaupunkiseudun sopimusta erotuksena muista MAL4-sopimuksista. Varsinkin, kun sopimusmenettelyä ollaan laajentamassa uusille enintään keskisuurille kaupunkiseuduille.

MAL-sopimusmenettely on melko konkreettinen tapa kehittää sopimus-kumppanuutta valtio-osapuolen kanssa. Laajemmin tavoitteitaan valtio-osapuoli edistää omilla ohjelmillaan ja strategioillaan. Tällaisia ovat esim. YM:n kestävän kaupunki kehityksen ohjelma ja TEMn kaupunkipoliittinen ohjelma 2018-2022. Nyt valtioneuvosto on päättänyt käynnistää kansallisen kaupunkistrategian laatimisen.

Valtioneuvoston tiedote 17.1.2020

”Tekniikan tohtori Emma Terämä on nimitetty 7.1.2020 alkaen valtiovarainministeriöön johtamaan kansallisen kaupunkistrategian valmistelua. Kaupunkistrategian laatimisesta on sovittu hallitusohjelmassa.

”Tuleva kansallinen kaupunkistrategia pohjautuu YK:n kaupunkitavoitteisiin. Teemme Suomeen sopivaa, tulevaa kehitystä ohjaavaa strate-

giaa yhdessä kaupunkien ja ministeriöiden kanssa, kansainvälisiä tavoitteita kunnioittaen. Kaupunkinäkökulma on tärkeä myös julkishallinnon kehittämisessä”, painottaa kuntaministeri Sirpa Paatero.

”Näen tehtäväni kaupunkistrategian valmistelussa mahdollisuutena lähentää kauaskantoisen kaupunkitutkimuksen ja lyhyemmän aikavälin kaupunkipolitiikan välisiä kytköksiä. Samalla haluan edistää tiedolla johtamista suomalaisten kaupunkien tulevaisuuden parantamiseksi”, toteaa johtava asiantuntija Emma Terämä.

Terämä odottaa tiivistä vuoropuhelua kaupunkien kanssa edessä olevista haasteista ja mahdollisuuksista, joihin hän haluaa tulevan strategian tarttuvan mahdollisimman tasapuolisesti. Terämää motivoi valtion ja kuntien välisen yhteistyön tarve.

”Suomi on liian pieni maa kestämään sisäistä kilpailua ja eripuraa. Haluan nähdä suomalaisten kaupunkien pärjäävän ja toimivan kestävä kehityksen esikuvina myös maailmalla”, Terämä sanoo.

Kansallinen kaupunkistrategia valmistellaan valtiovarainministeriön koordinoimana kaupunkien ja eri ministeriöiden vuoropuheluna. Ministeriöiden kaupunkipolitiikan asiantuntijoista koottu tiimi ja kaupunkien edustajat vastaavat yhdessä strategian kokoamisesta. Strategia valmistuu kesällä 2020.”

Strategiajohtaja Reija Linnamaa selostaa asiaa.

Asia käsitellään seutuhallituksessa.

### **Kuntajohtajakokous 3.4.2020**

Päätösehdotus

Seutujohtaja Nurminen:

Kuntajohtajakokous päättää omalta osaltaan

merkitä tiedoksi kansallisen kaupunkistrategian laatimisen käynnistymisen ja

käy ohjaavan keskustelun vaikuttamistoimista ja sisältötavoitteista kansalliseen kaupunkistrategiaan.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Todettiin, että kaupunkiohjelman kommentointia jatketaan, kun ohjelma-asiakirjan laatiminen konkretisoituu.

**38 § SEUTUJOHTAJAN AJANKOHTAISKATSAUS KUNTAYHTYMÄN KEVÄÄN TOIMINTAAN**

9.30-10.00 (30 min)

Seutujohtaja selostaa asiaa kokouksessa.

Liite:

- kooste kevään toiminnasta

Päätösehdotus.

**Kuntajohtajakokous 3.4.2020**

Seutujohtaja Nurminen:

Kuntajohtajakokous päättää

merkitä asian tiedoksi.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

**39 § TIEDOKSIANNETTAVAT ASIAT**

10.00-10.15

**Seutujohtajan infoasiat:**

Väestö- ja työllisyystiedot helmikuu 2020

**Kuntajohtajien info- ja keskusteluasiat:**

Suomi-rata, tilannekatsaus

Todettiin, että Suomi-radasta pidetään tilannekatsaus seutuhallituksessa 29.4.

#### 40 § SEURAAVAT KOKOUKSET

10.00-10.15

20.3., Kokous peruttu

3.4.,

Rakennesuunnitelman tilannekuva.  
Kansallinen kaupunkistrategia  
Seuraitiotien yleissuunnitelma

17.4.,

BT ajankohtaiset  
Edunvalvonta/toimintamalli

30.4.\* \*torstai

MAL-seuranta  
TA-raami, lähetekeskustelu

SEUTUPÄIVÄ 6.5.2020 Tampereella, peruttu!

15.5., 29.5., 12.6., 26.6.

Strategian arviointi, työsuunnitelma  
ASpol-väliraportointi  
Toteutuma 1-4/2020  
VLJS, tilannekatsaus  
Seutuliike, toimeenpano-ohjelma  
Lakeland-Tampereen seutu, toimintamalliratkaisu  
YK-rakenteen ilmastovaikutukset, seuranta  
TA-raami  
heinäkuussa ei kokouksia

7.8., 21.8., 4.9., 18.9., 2.10., 16.10.\*\* , 30.10., 13.11., 27.11., 11.12.

\*\*syyslomaviikko

#### 41 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.00